

РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗСЛЕДВАНЕ НА АГРЕСИВНИТЕ НАГЛАСИ И ЕМОЦИОНАЛНОТО СЪСТОЯНИЕ НА СТУДЕНТИТЕ ОТ СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ И МЕДИЦИНСКИЯ КОЛЕЖ „ЙОРДАНКА ФИЛАРЕТОВА“

Елица Стоянова, Анжелина Янева, Бояна Митрева
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Резюме. Настоящата статия обобщава резултатите от изследване на агресивните нагласи и емоционалното състояние на студентите от СУ „Св. Климент Охридски“ и Медицинския колеж „Й. Филаретова“.

Настоящата среда и условията на криза – социална, енергийна, икономическа, политическа, културна, духовна, ценностна и пр., внушава усещането за страх – страх от болести, страх от война и т.н. Липсата на морал и устойчиви ценности, както и липсата на държавност безспорно отключват у човека най-лошите му качества. Агресията е едно от тези качества.

Изследваните студенти са отговорили на два въпросника, единият от които съдържа 75 въпроса, а другият – 28. Анализът на данните показва, че повечето от студентите не се чувстват достатъчно уважавани и считат, че правата са им нарушени, но са склонни са да не зачитат и/или заобикалят правилата, да „лавират“ и толерират безотговорното поведение.

Голяма част от студентите имат агресивни нагласи, правят опити да ги прикриват, но като цяло са напрегнати, небалансирани.

Ключови думи: агресия; студенти; спорт

Въведение

Темата за агресията е не само актуална, но ще става все по-актуална поради условията и средата, в които живее съвременният човек.

Вече 33 години средностатистическият човек съществува – под прага на хигиенния, за Европейския съюз, минимум. Живее от криза в криза – социална, енергийна, икономическа, политическа, културна, духовна, ценностна и пр. Системно и целенасочено, чрез медиите, му се внушава усещането за страх – от болести (COVID 19), от война (Трета световна война). Ежедневно е свидетел на актове на беззаконие, корупция, безнаказаност. В същото време, четвъртата

власт непрекъснато го „атакува“ с триковете на рекламата, откъдето публични личности, включително и спортни, внушават лесен, красив и достъпен живот („Сега е моментът за жилището“ – хазартният уебсайт Palms bet; триото Валери Божинов, Николай Михайлов и Николета Лозанова – като рекламни лица на различен хазартен бранд – Efbet – „Тръпката е при нас“; Христо Стоичков и Димитър Рачков – билбордове на марката Winbet – „Мястото Ви е при големите“; „Защо да работя, като съм красива“ – рекламен билборд на д-р Енчев и др.). Подмяната на „колективното съзнание“ (колективизъм) с „индивидуалното съзнание“ (индивидуализъм) изведе на преден план егоизма на човек.

Човекът престана да бъде човек, той вече е „звезда“, защото участва в „звездни“ предавания, защото е с най-много лайкове и пр. Самовглъбил се в себе си, престана да забелязва другия до него.

Трудно, почти невъзможно е за подрастващите да придобият устойчиви ценности в една неустойчива социална среда. Трудно, дори невъзможно е да устоят на „изкушенията“ (алкохол, наркотици, хазарт и др.), защото те са на „една ръка разстояние“, а институцията „семейство“ – разбита или непълноценна, държава-та и ресорните институции – нефункциониращи (отговорността се прехвърля от институция на институция).

Липсата на морал и устойчиви ценности, липсата държавност безспорно отключват у човека най-лошите му качества. Агресията е едно от тези качества.

Агресивният човек е слабият, емоционално неинтелигентният човек, който не притежава качества и умения да контролира и балансира ескалиращите емоции. Агресията ескалира, когато съзнанието отказва да „съзнае“ процесите и явления-та и „разумно“ да подходи към проблема.

Тук е мястото на спорта и неговата социално значима роля – тя е определяща и за проявата, и за непроявата на видовете форми на агресия и депресия. Тази проява зависи и от личността на преподавателя, учителя, треньора, които в повечето случаи трябва да повлияят положително на психическата устойчивост и емоционалната стабилност на спортуващите – деца, ученици, студенти, младежи (Yaneva & Stoyanova 2021).

Както подчертава Чипева, един от значимите фактори за поддържане на добро здраве и за превенция на заболяванията, включително агресия и депресия, е физическата активност, осъществявана под формата на определен вид спорт (спортове), фитнес, туризъм или други дейности, които осигуряват оптимално натоварване (Chipeva 2019).

Двигателната активност не само задоволява жизнено важни потребности на човека от движение, постижение и развитие, но и зарежда емоционално практикуващите. В тази връзка, спортът може да е ефективно терапевтично и възпитателно средство срещу проявите на депресия, дезориентираност и апатичност, а в случаите на принудително потисната агресивност има ефект с регулаторен и пренасочващ характер (Tumanova, Yaneva & Panayotov 2016).

Нивата на агресия и депресия са показател както за способността на студентите да управляват, въздействат и контролират своите емоции, отношение, поведение, в резултат на което се определя и нивото на емоционалната интелигентност, така и за психическото и волевото състояние на индивида. В съвременното общество учебната и информационната претовареност на студентите, ограничената двигателна активност, липсата на достатъчно движения в живота на човека се отразяват крайно неблагоприятно на тяхното здраве, физическо развитие и дееспособност (Yaneva & Stoyanova 2019).

Агресивните прояви на студентите, практикуващи различни видове спорт, са проследени в предходните изследвания, като са изследвани характеристиките на агресивността и депресията, които се проявяват с различна степен на сила за практикуващите (Yaneva et al. 2020; Stoyanova, Kostadinov & Yordanov 2020; Yaneva & Stoyanova 2020a; Yaneva & Stoyanova 2020b; Yaneva et al. 2020; Yaneva, Stoyanova & Yordanov 2020; Yaneva & Stoyanova 2021).

Методиката на научното изследване включва система от методи и организация на изследване с необходимия инструментариум, методологична последователност, систематизиране и анализ на данните от изследването. Видът и нивото на агресивната реакция са изследвани с въпросника на А. Бюс и А. Дюрке, който е публикуван през 1957 г. Този въпросник се счита за една от най-надеждните методики за проверка нивото на агресивност, който е предназначен за хора на възраст над 14 години (Siek 1983; Ivanov 1999).

Организация на изследването

Изследването, което е по проект към Софийския университет¹⁾, използва изготвената вече тестова батерия с въпросника на А. Бюс и А. Дюрке и изследователска матрица. Индивидуалните картони за изследване на студентите са заместени с анкетни карти, които се попълват онлайн²⁾. Към въпросите (75 бр., разпределени в 8 скали), на които се отговаря с „да“ и „не“, се попълва обща част с информация за студентите, като се запазва анонимността им. Данните от анкетата се нанасят в изследователската матрица и се обработват в Excel.

Обект на изследване са студенти (640) на възраст от 20 – 30 години, практикуващи различни видове спорт в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и Медицинския колеж „Йорданка Филаретова“.

Предмет на изследване са обобщени показателите на агресия и депресия при студентите от двете училища.

Изследването е извършено в периода 2019 – 2020 г.

Резултати и анализ

Линкът за попълване на анкетата е изпратен по имейлите на студентите. Обобщено са анализирани отговорите на 615 студенти от Софийския универси-

тет „Св. Климент Охридски“ (96%) и 25 (4%) студенти от Медицинския колеж „Й. Филаретова“ (Yaneva et al. 2020), които са разпределени по спортове, както следва (табл. 1):

Таблица 1. Участници в анкетата по спортове

Спорт	Участници %	Спорт	Участници %
Фитнес	5%	Плуване	4%
Народни танци	13%	Йога	3%
Спортно катерене	9%	Джудо и бойни спортове	3%
Фехтовка	8%	Тенис на маса	3%
Тенис	7%	Спортни танци	3%
Волейбол	7%	Пилатес	3%
Туризм	5%	Лека атлетика	3%
Футбол	5%	Кинезитерапия	2%
Баскетбол	4%	Шах	2%

Изследваните студенти са отговорили на два въпросника, единият от които е от 75 въпроса, а другият – от 28. Отговорите на първия тест са с „да“ и „не“. Съгласно правилата на логиката, когато има двойно отрицание, отговорът се счита за положителен.

Отговорите на втория тест са „по-скоро първото“, „по-скоро второто“, „нито едното, нито другото“.

Това, което прави впечатление от отговорите, е, че 599 души (93,59%) **искат другите да ги уважават и да зачитат правата им (въпрос 31)**, т.е. тези 93,59% се чувстват унижени, пренебрегнати, в състояние на невъзможност да отстояват себе си, но като цяло 70% (448 души) **не познават никого, когото действително да мразят (въпрос 44)**.

Според авторите причината за високия процент – 93,59%, искащи уважение и права, се дължи на факта, че голяма част (473 човека – 73,91%) **често имат различно мнение от другите хора (въпрос 15)** и когато **хората не споделят мнението им, спорят с тях (въпрос 23)** – 379 души (59,22%). В допълнение с отговора на въпроса: **Когато не харесвам поведението на моите приятели, казвам им го (въпрос 7)**, 537 души (83,91%) са отговорили с „да“, изводът, който може да се направи, е, че студентите не се притесняват да бъдат открити, директни, но се прекъсва културно-комуникационният процес. Младите хора не са в състояние да водят диалог, но в желанието си да отстоят позиция, едните стават агресори, а другите – жертви.

Тези, които не са в състояние по пътя на физическата сила да докажат себе си, **понякога клюкарстват за хора, които не обичат (въпрос 2)** 378 души (59,06%). В същото време, голяма част от студентите не само проявяват завист, но открито

я демонстрират (въпрос 37): **понякога съм доста завистлив, но не го показвам** („не“ 464 души (72,50%).

Наблюдава се противоречие в отговорите, тъй като на въпроса: **аз съм много по-често раздразнен, отколкото изглеждам отвън** (въпрос 19), където са отговорили с „да“ 357 (59,06%) души; **лесно загубвам спокойствие, но бързо ми минава** (въпрос 3), („да“ 343 (53,59%) и **винаги съм снизходителен към чуждите недостатъци** (въпрос 11), („да“ 415 – 64,84%) е показател за опита на студентите да прикрият своята агресивност. Този извод се подкрепя от отговора на въпроса: **ако някой ме удари първи, аз няма да му отвърна** (въпрос 17), („да“ 217 – 33,91%), останалите 423 души (66,09%) са отговорили с „не“, което означава, че ще отвърнат на удара, потвърждаващо се и от резултатите на въпрос 9 – 50,78% („не“ 325 души), **струва ми се, че не съм способен да ударя някого**.

Не трябва да се подценява броят на отговорилите студенти („да“ 246 – 38,44%), които не са пристъпили към действие, но са в готовност, **ако не харесват някакво установено правило, да го нарушат** (въпрос 12), и това е само въпрос на време.

Много притеснителен също е броят на студентите („не“ 302 души – 47,19%), които считат, че **хората, които клинчат от работа, трябва да се чувстват виновни** (въпрос 24). Това са почти 50% от студентите, които одобряват „ходенето по ръба“, което показва и тяхното отношение и степен на отговорност, и в същото време 320 души (50%) **правят точно обратното, когато някой важничи** (въпрос 20).

Дотук може да се обобщи, че от една страна, почти половината от студентите, имат повърхностно отношение към трудовия процес и дават индикации за безотговорно поведение, но от друга – искат да бъдат уважавани и правата им да се зачитат, културно-комуникативният процес не е на необходимото ниво, в резултат на което взаимоотношенията се изострят, противоречията прерастват в конфликти, конфликтите – в сблъсък (агресивен), който е желан и умишлено провокиран.

Забелязва се противоречието в отговорите на студентите, които правят опит да прикрият агресията си. Агресивна нагласа имат 437 души (68,28%), които са отговорили с „не“ на въпроса: **не съм способен на груби шеги** (въпрос 26), т.е. студентите са способни на груби шеги, както и **когато някой ми крещи, крещя му и аз** (въпрос 53) – с „да“ са отговорили 312 души (48,75%), а на въпроса: **който обижда мен или семейството ми, ще има сериозна разправа с мен** (въпрос 25) – с „да“ са отговорили 433 души (67,66%).

Тези резултати на студентите показват, че вербалната агресия би могла да прерасне във физическа. Преминаването към действие е въпрос на време и степен на провокация. Към действие ще пристъпят 19,21% от студентите (123 души), които са отговорили положително на въпрос 48: **ако се нервирам, мога да ударя някого**.

От отрицателните отговори на въпрос 8 става ясно, че 41,72% (267 души) **не страдат от непоносими угризения на съвестта в случаи, когато са излъгали**, както и нямат потребност **греховете да бъдат опростени** за 34,53% (221 души), дали отрицателен отговор на въпрос 40. Затова не могат да бъдат взети за досто-

верни отговорите, които се отнасят до *въпрос 10*: **никога не съм толкова разсърден, че да чупя вещи** („да“ 446 души (69,69%); *въпрос 16*: **понякога имам лоши мисли, от които се срамувам** („да“ 193 души (30,16%); *въпрос 60*: **Когато се ядосам много ругая по този повод** („не“ 345 (53,91%).

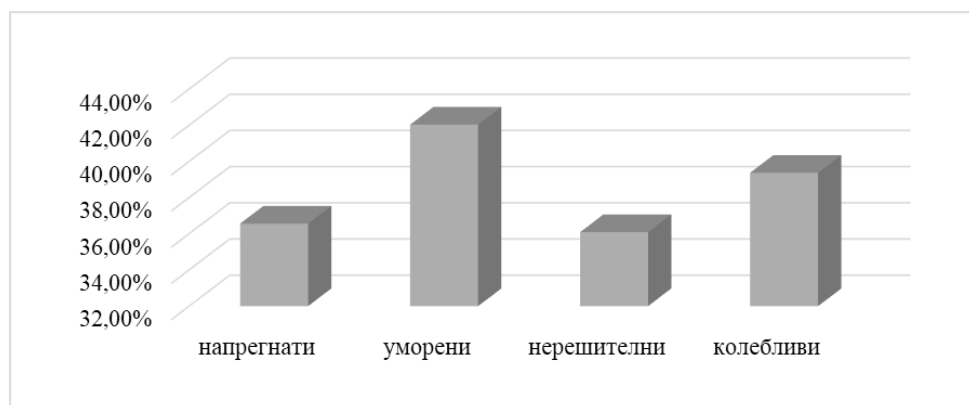
От въпрос 59: **по-рано винаги съм мислил, че повечето хора казват истината, но сега зная как стоят нещата**, става ясно, че у 70,47% (451 души) се е утаило недоверие, което е предпоставка за мнителност, тъй като осъзнават факта, че повечето хора не говорят истини.

Отново се наблюдава противоречие в отговорите на студентите: на *въпрос 35*: **когато някой се отнася с мен несправедливо, не се нерввам от това** („не“ 516 души), т.е. тези 80,63% се нервват от този факт, а в същото време твърдят, че **ако някой се опита да ги изкара от равновесие, не му обръщат внимание** (*въпрос 36*) с „да“ са отговорили 417 души (65,15%).

Напрегнатостта на студентите си проличава от *въпрос 69*: **не се безпокоя за неща, които не са важни**, където 53,75% (374 души) отговарят с „не“, т.е. тези студенти се безпокоят за маловажни неща, както и **понякога** 40,47% (259 души) **чувстват, че по най-незначителния повод са готови да вдигнат скандал** (*въпрос 57*).

Много притеснителен е процентът (65,78% – 421 души) на отговорилите положително на *въпрос 43*, които казват, че **понякога хората ги смущават със самото си присъствие**. Това може да бъде показател както за ниско самочувствие, така и за трайно настанило се между хората отчуждение.

Вторият тест допълва изводите на първия, тъй като много ясно проличава как 36,56% се чувстват по-скоро **напрегнати**; **уморени** – 42,03%; **нерешителни** – 36,09%; **колебливи** – 39,37%, и това са тези проценти на студентите, които са в позиция на готовност да преминат в агресивно действие, поради небалансираността на емоциите. (фиг. 1)

Фигура 1. Как се чувстват студентите

Изводи и обобщение

1. Студентите (93,59%) не се чувстват достатъчно уважавани и считат, че правата са им нарушени.
2. Не умеят да водят диалог. Нарушен е културно-комуникативният обмен.
3. Склонни са да не зачитат и/или заобикалят правилата, да „лавират“ и толерират безотговорното поведение.
4. Голяма част от студентите имат агресивни нагласи, но правят опити да ги прикриват, а останалата част са в готовност за агресивни действия.
5. Студентите са напрегнати, небалансирани.

Благодарности. Изследването е проведено с подкрепата на проект № 80-10-63/2019 и № 80-10-45/2020 към СУ на тема „Изследване нивата на агресия и депресия на студенти, занимаващи се със спорт в Университета“.

БЕЛЕЖКИ

1. Проекти № 80-10-63/2019 и № 80-10-45/2020
2. <https://app.crowdsignal.com/>

ЛИТЕРАТУРА

- ИВАНОВ, И., 1999. *Методики за изследване на качествата на личността*. Шумен, изд. Аксиос.
- СТОЯНОВА, Е., КОСТАДИНОВ, Р. & ЙОРДАНОВ, Е., 2020. Изследване нивата на агресивната реакция „подозрителност“ на студенти, занимаващи се със спортовете: джудо, баскетбол, фитнес и тенис. В: А. ЯНЕВА, (ред.) *Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта*. София.
- ЧИПЕВА, М., 2019. *Аеробика*. София: Авангард Прима.
- ЯНЕВА, А. & СТОЯНОВА, Е., 2019. Етап от изследването на агресията и депресията на студенти от Софийския университет, спортуващи джудо, баскетбол, фитнес и тенис. В: *Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта*, 14 – 17.
- ЯНЕВА, А., & СТОЯНОВА, Е., 2020a. Изследване нивата на агресивната реакция „обида“ на студенти, занимаващи се със спортовете: джудо, баскетбол, фитнес и тенис. В: А. Янева (ред.) *Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта*, 9 – 16.
- ЯНЕВА, А. & СТОЯНОВА, Е., 2020b. Изследване нивата на негативизъм на студенти, занимаващи се със спортовете: джудо, баскетбол, фитнес и тенис. В: Е. РАНГЕЛОВА (ред.) *Формиране на гражданина и професионалиста в условията на университетското образование*, 256 – 262.

- ЯНЕВА, А. & СТОЯНОВА, Е., 2021. Изследване нивата на агресивната реакция „чувство за вина“ на студенти, занимаващи се със спортовете: джудо, баскетбол, фитнес и тенис. В: А. ЯНЕВА (ред.) *Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта*, 9 – 15.
- ЯНЕВА, А., СТОЯНОВА, Е. & ЙОРДАНОВ, Е., 2020. Изследване нивата на агресивна раздразнителност на студенти, занимаващи се със спортовете: джудо, баскетбол, фитнес и тенис. В: *Формиране на гражданина и професионалиста в условията на университетското образование*, 263 – 269.
- ЯНЕВА, А., СТОЯНОВА, Е., АЛБЕРТ, М., МИТРЕВА, Б., ЛУКАНОВА, В. & ГАВРАЙЛОВА, Т., 2020. Статистическа извадка от проведено изследване по научен проект за проявите на агресивност и депресия със студенти. *Професионално образование*, бр. 22, кн. 5, 501 – 510.
- ЯНЕВА, А., СТОЯНОВА, Е., ЙОРДАНОВ, Е., МИТРЕВА, Б. & ЛУКАНОВА, В., 2020. Изследване нивата на косвена агресия на студентите, занимаващи се с джудо, фитнес, баскетбол и тенис в СУ „Св. Климент Охридски“. Във: *Формиране на гражданина и професионалиста в условията на университетското образование*, 249 – 255.
- SIEK, S., 1983. *Wybrane metody badania osobowosci*. Warsaw.
- TUMANOVA, B., YANEVA, A. & PANAYOTOV, N., 2016. Satisfying basic needs and aspirations through sport activities for people with intellectual disabilities. *Activities in Physical Education and Sport*, vol. 6, no. 2, pp. 191 – 193.
- YANEVA, A. & STOYANOVA, E., 2021. Investigation of the levels of the aggressive response “verbal aggression” of students engaged in sports: judo, basketball, fitness and tennis. *Trakia Journal of Sciences*, vol. 19, no. 1, pp. 691 – 695. doi:10.15547/tjs.2021.s.01.106 .
- YANEVA, A., STOYANOVA, E., LUKANOVA, V., MITREVA, B., YORDANOV, E. & GAVRAILOVA, T., 2020. Study of the levels of aggression of students engaged in judo, basketball, fitness, and tennis. *Trakia Journal of Sciences*, vol. 18, no. 1, pp. 771 – 776. doi:10.15547/tjs.2020.s.01.124 .

REFERENCES

- CHIPEVA, M., 2019. *Aerobika*. Sofia: Avangard Prima.
- IVANOV, I., 1999. *Metodiki za izsledvane na kachestvata na lichnostta*. Shumen: Aksios.
- SIEK, S., 1983. *Wybrane metody badania osobowosci*. Warsaw.
- STOYANOVA, E., KOSTADINOV, R. & YORDANOV, E., 2020. Izsledvane nivata na agresivnata reaktsia „podozritelnost“ na studenti, zanimavashti se sas sportovete: dzhudo, basketbol, fitnes i tenis. In: A. YANEVA (Ed.). *Savremenni tendentsii na fizicheskoto vazpitanie i sporta*, Sofia.

- TUMANOVA, B., YANEVA, A. & PANAYOTOV, N., 2016. Satisfying basic needs and aspirations through sport activities for people with intellectual disabilities. *Activities in Physical Education and Sport*, vol. 6, no. 2, pp. 191 – 193.
- YANEVA, A., & STOYANOVA, E., 2019. Etap ot izsledvaneto na agresiyata i depresiyata na studenti ot Sofiyskia universitet, sportuvashti dzhudo, basketbol, fitnes i tenis. In: *Savremenni tendentsii na fizicheskoto vazpitanie i sporta*, pp. 14 – 17.
- YANEVA, A. & STOYANOVA, E., 2020a. Izsledvane nivata na agresivnata reaktسيا „obida” na studenti, zanimavashti se sas sportovete: dzhudo, basketbol, fitnes i tenis. In: A. YANEVA (Ed.). *Savremenni tendentsii na fizicheskoto vazpitanie i sporta*, pp. 9 – 16.
- YANEVA, A. & STOYANOVA, E., 2020b. Izsledvane nivata na negativizam na studenti, zanimavashti se sas sportovete: dzhudo, basketbol, fitnes i tenis. In: E. RANGELOVA (Ed.). *Formirane na grazhdanina i profesionalista v usloviyata na universitetskoto obrazovanie*, pp. 256 – 262.
- YANEVA, A. & STOYANOVA, E., 2021. Izsledvane nivata na agresivnata reaktسيا “chuvstvo za vina” na studenti, zanimavashti se sas sportovete: dzhudo, basketbol, fitnes i tenis. In: A. YANEVA (Ed.). *Savremenni tendentsii na fizicheskoto vazpitanie i sporta*, pp. 9 – 15.
- YANEVA, A. & STOYANOVA, E., 2021a. Investigation of the levels of the aggressive response “verbal aggression” of students engaged in sports: judo, basketball, fitness and tennis. *Trakia Journal of Sciences*, vol. 19, no. 1, pp. 691 – 695. doi:10.15547/tjs.2021.s.01.106 .
- YANEVA, A., STOYANOVA, E. & YORDANOV, E., 2020. Izsledvane nivata na agresivna razdragnitelnost na studenti, zanimavashti se sas sportovete: dzhudo, basketbol, fitnes i tenis. In: *Formirane na grazhdanina i profesionalista v usloviyata na universitetskoto obrazovanie*, pp. 263-269.
- YANEVA, A., STOYANOVA, E., ALBERT, M., MITREVA, B., LUKANOVA, V. & GAVRAILOVA, T., 2020. Statisticheska izvadka ot provedeno izsledvane po nauchen projekt za proyavite na agresivnost i depresia sas studenti. *Vocational Education*, vol. 22, no. 5, pp. 501 – 510.
- YANEVA, A., STOYANOVA, E., YORDANOV, E., MITREVA, B. & LUKANOVA, V., 2020. Izsledvane nivata na kosvena agresia na studentite, zanimavashti se s dzhudo, fitnes, basketbol i tenis v SU „Sv. Kliment Ohridski“. In: *Formirane na grazhdanina i profesionalista v usloviyata na universitetskoto obrazovanie*, pp. 249 – 255.
- YANEVA, A., STOYANOVA, E., LUKANOVA, V., MITREVA, B., YORDANOV, E. & GAVRAILOVA, T., 2020. Study of the levels of aggression of students engaged in judo, basketball, fitness, and tennis. *Trakia Journal of Sciences*, vol. 18, no. 1, pp. 771 – 776. doi:10.15547/tjs.2020.s.01.124 .

RESULTS OF A STUDY OF THE AGGRESSIVE ATTITUDES AND EMOTIONAL STATE OF THE STUDENTS OF SOFIA UNIVERSITY “ST. KLIMENT OHRIDSKI” AND MEDICAL COLLEGE “Y. FILARETOVA”

Abstract. This article summarizes the results of a study of the aggressive attitudes and emotional state of the students of Sofia University “St. Kliment Ohridski” and Medical College “Y. Filaretova”.

The current environment and conditions of crisis – social, energy, economic, political, cultural, spiritual, value, etc. instills the feeling of fear – fear of disease, fear of war, etc. The lack of morals and stable values, as well as the lack of statehood, unquestionably unlocks in man his worst qualities. Aggression is one of those qualities.

The studied students answered two questionnaires, one containing 75 questions and the other 28. The analysis of the data shows that most of the students do not feel respected enough and consider that their rights are violated, but they tend not to respect and/or circumvent the rules, to “maneuver” and tolerate irresponsible behavior.

A large number of students have aggressive attitudes and tend to hide them, but in general they are tense, unbalanced.

Keywords: aggression; students; sports

✉ **Dr. Elitsa Stoyanova**

ORCID iD: 0000-0001-9428-1461

Sofia University

Sofia, Bulgaria

E-mail: e_y_s@abv.bg

✉ **Prof. Anzhelina Yaneva, DSc. (corresponding author)**

ORCID iD: 0000-0002-9226-0090

Department of Sports

Sofia University

Sofia, Bulgaria

E-mail: anji@abv.bg

✉ **Dr. Boyana Mitreva, Assist. Prof.**

ORCID iD: 0000-0002-6095-7117

Department of Sports

Sofia University

Sofia, Bulgaria

E-mail: mitreva_boyana@abv.bg